

המוכר דבר במדה ובמשקל וטעה או שטעה במנין המעות ומוכר דבר ונמצא בו מום. ובו כג עיפיים:

א Midá, miskál – az onáá-chiluk

- *Kidusin 42b* ingatlanra mondja ki
- Erősebb mint az *onáá*: akármilyen kevés, akár-mennyivel később
- Az árra is vonatkozik, ha konkrét összeg
- (Hosszú Ráávádos vita a zsákról)

ב Tipikus tévesztések a pénzsámolásban

- *Bikdé sehádáát toe* szugája – BM 63b-64a
- A pontos *hágdará* a helyi minhág függvénye (ld. *Áh"Š / Toszfot, Remo*)
- Ha lehet, hogy *toe* – köteles visszaadni
- Ha nem, *tolin*: mátáná vagy hásávát gezelá, akár mástól (*Gemará*)

א המוכר לחבירו במדה במשקל או במנין וטעה בכל שהוא חוזר לעולם
שאין אונאה אלא בדמים
 אבל בחשבון חוזר **כיצד**
 מכר לו מאה אגוזים בדינר ונמצא ק"א או צ"ט
נקנה המקח ומחזיר הטעות
ואפילו אחר כמה שנים
וכן אם נמצא המעות חסר או יתר מהמנין שפסקו חוזר
ואפילו לאחר שקנו מידו
 שלא נשאר לו אצל חבירו כלום
 חוזר שקנין בטעות הוא:

ב המקבל מעות מחבירו בין שהם במכר בין בהלואה בין בפרעון ומצא יתרון במעות אפילו אם לא תבעו
 חייב להחזיר אם הוא **בכדי שהדעת טועה**
 דהיינו שאם יש לחלק המעות העודפות להוציאם עשרה עשרה או חמשה חמשה ואין אחת או שתיים עודפות שאינן באות לכלל חמש
י"ל שטעה בחשבוננו
אם הם עשירות
טעה בין חמשים לארבעים או בין ארבעים לשלשים
ואם הם חמישיות יש שרגילים למנות ה' ה'
ואם היו נ"ה
טעה בעשירות כמו שנתבאר ובחמש העודפות
טעה בין שלשה חמישיות לארבע
ואם עודפות ט"ו או כ"ה

Alapszabályok

- א Midá, miskál – az onáá-chiluk
- ב Tipikus tévesztések a pénzszámlásban
- ג Mum és mekách táut

- ד Mum esetén bitul kérhető – pénz nem
- ה Ház hibájának kijavíthatósága
- ו Minhág hámediná – mi számít mumnak

Hiba részletezése
Sinuj a mum megtalálása előtt
Mire szánták a terméket

טעה ג"פ או חמש פעמים בחמישיות
אבל אם עודפות על החמישיות
 אחת או שתיים או שלשה או ארבעה
 שאין מגיעות לחמש **כולם מתנה**
ובלבד שהמעות יתרים שמצא
 לא יהיו במנין החמישיות או העשיריות
שאם היה במנינם חייב להחזיר לו
שמא האחרים שהיה מונה בהם
 החמישיות או עשיריות נתערבו עמהם:
 הגה **ובמקום שרגילים** למנות
 אחת אחת או שנים שנים וכיוצא בזה
 מקרי שהדעת טועה לפי המנהג שרגילים למנות (המ"מ):

ג Mum és mekách táut

- Akár évek után is bitulozható a kinján
- Amikortól észrevette, nem használhatja – különben elfogadta (*mechilá*)

ג המוכר לחבירו קרקע או עבד
 או בהמה או שאר מטלטלין
ונמצא במקח מום שלא ידע בו הלוקח
 מחזירו **אפילו לאחר כמה שנים**
 שזה **מקח טעות** הוא
והוא שלא ישתמש במקח אחר שידע במום
אבל אם נשתמש בו אחר שראה המום
 ה"ז **מחל** ואינו יכול להחזיר:

ד Mum esetén bitul kérhető – pénz nem

- Függetlenül a mum-termék árányától
- Akár az eladó, akár a vevő kéri (csak közös meg-
 egyezés lehet)

ד אין מחשבין פחת המום
 אפילו מכר לו כלי שוה עשרה דינרים
 ונמצא בו מום המפחיתו מדמיו איסר
 מחזיר את הכלי
ואינו יכול לומר לו
הילך איסר פחת המום
שהלוקח אומר בחפץ שלם אני רוצה
וכן אם רוצה הלוקח ליקח פחת המום
 הרשות ביד המוכר לומר
 או קח אותנו כמו שהוא
 או תקח מעותיך והחזיר לי מקחי:

Alapszabályok

- ⌘ Midá, miskál – az onáá-chiluk
- ⌘ Tipikus tévesztések a pénzszámlásban
- ⌘ Mum és mekách táut

- ⌘ Mum esetén bitul kérhető – pénz nem
- ⌘ Ház hibájának kijavíthatósága
- ⌘ Minhág hámediná – mi számít mumnak

Hiba részletezése

Sinuj a mum megtalálása előtt
Mire szánták a terméket

⌘ Ház hibájának kijavíthatósága

- Kárt okoztak a már megvett házban
- Az eladó adhat annyi kedvezményt, ami a helyreállításra elég

- *Remo*: a lényeg, hogy még mindig háznak nevezhető
- A házon kívüli hibákat tekinti kisebb gondnak

⌘ Minhág hámediná – mi számít mumnak

- Ha nem kötik ki külön, az a mum, amit a helyiek annak tartanak

⌘ Mennyire kell részleteznie a mumot

- Azt nem mondhatja, hogy „bármilyen hiba lehet benne”
- Konkretizálnia kell (különben a vevő visszajöhet)
- A vevő még utána önként, explicit magára veheti, fix összegkorláttal, hogy nem fog mum miatt reklamálni

ה ראובן שמכר לשמעון בתיס

שיש לו בעיר אחרת

וקודם גמר המקח נכנסו עכו"ם בבתים

וקלקלו קצת מקומות

ועשנו הכתלים ועקרו דלתות הבית והחלונות

ורוצה שמעון לחזור בו

וראובן טוען שכיון שהוא מום עובר

ינכה לו מן הדמים

כדי שיחזיר הבית לקדמותו ויקיים המקח

הדין עם ראובן:

הגה שהרי בית מכר לו ועדיין נקרא בית

וכן מום שאינו בגוף הבית

כגון שיש לאחר דרך עליו או אמת המים עוברת שם

מסלק המום והמקח קיים

אבל אם המום בגוף הבית

כגון שאמר לו שיש לו **כותל שלם ונמצא רעוע**

אינו יכול לבנות לו כותל שלם

וכל כיוצא בזה (הגהות מרדכי דכתובות):

ו כל שהסכימו עליו **בני המדינה**

שהוא **מום שמחזירים** בו מקח זה מחזירין

וכל שהסכימו עליו שאינו מום

ה"ז אינו מחזיר בו אלא אם פירש

שכל הנושא ונותן סתם

על מנהג המדינה הוא סומך:

ז כל הלוקח סתם

אינו לוקח אלא **הדבר שלם מכל מום**

ואם פירש המוכר ואמר

ע"מ שאין אתה חוזר עלי במום

ה"ז חוזר עד **שיפרש המום** שיש בממכרו

וימחול הלוקח

או עד שיאמר לו [כל מום] שימצא במקח זה

הפוחת דמיו עד כך וכך קבלתי אותו

Alapszabályok**Hiba részletezése**

‡ Mennyire kell részleteznie a mumot

ח Túl szerény eladó – több hibát vall be

- *Remo*: a faedény amit aranynek neveztek – „olyan jó, mint az arany”

ח Túl szerény eladó – több hibát vall be

- *Nikár* és nem *nikár* hibákat is mondott – a *nikár* nem volt benne (BM 80a)

- Mondhatja a vevő: ahogyan a *nikár* nem volt, úgy a nem *nikár* sem – *lehásbiách dááti*

- Ha akár csak egy *nikár* van, már érvényes a *me-chilá*

ט Ha tényleg minden baja van

- Ha minden hibáját elmondta, és igaz is volt
- Erre nem mondhatja a vevő, hogy azt hitte, hogy

ט Ha tényleg minden baja van

י Szolga hibája: csak ha a munkáját érinti

יא Tréflire vágott állat: mikor tudható előre

יב Szirchá – gyakori tréfut

Sinuj a mum megtalálása előtt

Mire szánták a terméket

שהמוחל צריך לידע הדבר שמוחל לו בו ויפרש אותו כמו המפרש האונאה:
הגה מכר לו כלי של עץ ואמר לו שהוא של זהב הואיל והלוקח חזי ליה
מצי א"ל דטוב כשל זהב אמרתי (נ"י פרק בית כור):

ח המוכר לחבירו פרה וא"ל יש בה מום פלוני ופלוני הניכרים ובכללם הזכיר מום שאינו ניכר ונמצא בה אותו שאינו ניכר ולא האחרים הרי זה מקח טעות כגון שא"ל פרה זו חגרת ועוורת נשכנית ורבצנית ונמצאת נשכנית בלבד הרי זה מקח טעות שיאמר הלוקח כשראיתי שלא היתה לא חגרת ולא עוורת אמרתי כשם שאין בה אלו המומין כך אין בה מומין אחרים ואינו אומר אלא להשביח דעתי אבל [אם] יש בה מומים הניכרים בין כולם בין מקצתם ויש בה גם המום שאינו ניכר כגון שהיא חגרת וגם נשכנית או שהיא עוורת וגם נשכנית אין זה מקח טעות דכמו שמחל על הניכר כך מחל על שאינו ניכר:

ט היה בה מום א' ניכר והראהו לו וא"ל יש בה מום פלוני ופלוני שאינם ניכרים ונמצאו בה אותם המומים שהזכיר

Alapszabályok**Hiba részletezése**

- † Mennyire kell részleteznie a mumot
- ח Túl szerény eladó – több hibát vall be

- ט Ha tényleg minden baja van
- י Szolga hibája: csak ha a munkáját érinti
- יא Tréflire vágott állat: mikor tudható előre

יב Szirchá – gyakori tréfut
Sinuj a mum megtalálása előtt
Mire szánták a terméket

csak szerénykedik

שאינם ניכרים
אין זה מקח טעות
אפילו היה בה כל המומין שהזכיר
שהרי לא הטעהו שלא הזכיר לו
אלא מומין שבה:

י **Szolga hibája: csak ha a munkáját érinti**

- Ijun: *szimpon (Kidusin 10b)*
- Ha kívülről látható, észre kellett volna vennie
 - Ha nem, akkor nem érinti a munkáját

י המוכר עבד או שפחה
אין הלוקח יכול להחזירו
מפני **מומין שאין מבטלין אותו ממלאכתו**
והם הנקראים **סמפון**
שאם היה סמפון זה גלוי
כבר ראהו
ואם אינו נראה

כגון שומא בבשר או נשיכת כלב
או ריח הפה או ריח החוטם וכיוצא בהם
הואיל ואינו מבטלו ממלאכתו אינו מחזיר
שאין העבדים לתשמיש המטה אלא למלאכה
נמצא בו שחין רע או חולי המתיש כחו
או שהיה נכפה

- Bizonyos rejtett betegségek akadályozhatják
- Ami kívülről visszataszító: nem főzetünk vele (ezt miért nem látta előre?)
- Akit a bűne miatt üldöznek, azt bármikor elvihe-
tik (a Gemará szerint van *kol?* ld. *Toszfot*)
- Egyszerűbb bűn vagy jellemhibákat azonban fel-
tételezünk minden szolgánál

(פירוש שיש לו שגעון שמפיל אותו לארץ)
או משועמם (פ"י ת"י ובתמהון לבב ובשעמימות לבא)
הרי זה מום מפני שמבטלו ממלאכתו
וכן אם נמצא בו צרעת וכיוצא בו
מדברים המגואלים
הרי זה מום מפני שנפשו של אדם אוננת מהם
ונמצא שאינו מתעסק לו **במלאכת אכילה ושתייה**
וכן אם נמצא לסטים מזוין
הרי זה מום המאבד את כולו
מפני שהמלך תופס אותו והורגו
וכן אם נמצא מוכתב למלכות
הרי זה מום ומחזירו
מפני שהמלך תופסו למלאכתו בכל עת שירצה
אבל אם נמצא גנב או חוטף
או גונב נפשות או בורח תמיד

Alapszabályok**Hiba részletezése**

‡ Mennyire kell részleteznie a mumot

⦿ Túl szerény eladó – több hibát vall be

⚡ Ha tényleg minden baja van

‡ Szolga hibája: csak ha a munkáját érinti

⚡ Tréflire vágott állat: mikor tudható előre

‡ Szirchá – gyakori tréfut

Sinuj a mum megtalálása előtt

Mire szánták a terméket

או זולל וסובא וכיוצא בדברים אלו

אינו יכול להחזיר

שכל העבדים בחזקת שיש בהם כל הרעות

אלא אם כן פירש:

הגה וי"א דגונב נפשות הוי כמו מוכתב למלכות

אבל משחק בקוביא לא הוי מום (טור):

יא המוכר בהמה לחבירו לטבחה

ושחטה ונמצאת טרפה

אם נודע בודאי שהיתה טריפה כשלקחה

כגון שנקבו בית הכוסות והוגלד פי המכה

שאז ידוע שיש לו ג' ימים

שניקב אם קנה תוך ג' ימים

הוי מקח טעות וצריך להחזיר הדמים

ואם לא קנאה תוך ג' ימים

או שקנאה תוך ג' ימים

ולא הוגלד פי המכה

דאז הוי ספק אם ניקב תוך ג' אם לאו

על הלוקח להביא ראיה

ואם לא

יפסיד ויתן הדמים אם הם עדיין בידו:

⚡ Tréflire vágott állat: mikor tudható előre

• Misnai eset: a kérődző gyomrot lyukasztotta át egy tű (*Chulin 50b*)

• Ha csak a belső felét lyukasztja át (megette, és megállt félúton) – nem vérzik, nem hegesedik, kóser

• A heg létrejött 3 nap, ebből kiszámolható, hogy a lyuk a *sechitá* előtt jött-e létre

• (Talán itt először: nem is tudhatott róla az eladó, és mégis meghiúsul az ügylet – az ő birtokában is kevesebbet ért)

‡ Szirchá – gyakori tréfut

• *Mechábér* szerint máchlaket, az alapvélemény szerint ez is táut

• *Remo* szerint nem, sőt, tréfutban más száfék sem (mert nem fogunk ilyesmit enni)

‡ Új hibát ejtett, mielőtt a régít megtalálta

• Ha normálisan előfordul ilyesmi, akkor nem kell az új hibát kifizetnie, és visszakapja a pénzét

• (Ez a fenti *teréfá sechitá* általánosítása)

‡ טרפות דסירכא הוא הדין דמבטל מקח

ויש חולקים:

הגה דהואיל והוי **דבר דשניח** הוי ליה לאתנויי (טור)

ואפילו טריפה שאנו אוסרין מספק מבטל המקח

ואין המוכר יכול לומר אייתי ראיה דטריפה הוי

(ר"ן פ' אלו טריפות):

‡ הג המוכר דבר שהיה מום בממכרו

ועשה בו הלוקח מום אחר

קודם שידע לו המום הראשון

אם עשה דבר שדרכו לעשותו פטור

ואם שינה ועשה מום אחר

Alapszabályok Hiba részletezése

יג Sinuj a mum megtalálása előtt
יג Új hibát ejtett, mielőtt a régít megtalálta

יז Ruhával ugyanez: elkezdte méretre szabni

יח Földdel ugyanez: elkezdte a gyümölcsseit enni

יט Későn talált hiba: sajt

יז Későn talált hiba: olaj
Mire szánták a terméket

קודם שיודע לו המום
 מחזיר המקח לבעליו
ומשלם דמי המום שעשה:

יז קנה סדין וקרעו לעשות חלוק

ואחר כך נודע המום מחמת הקריעה
 מחזיר לו הקרעים

תפרו ואח"כ נודע המום

אם השביח נוטל שבח התפירה מהמוכר
 וכן כל כיוצא בזה:

יז Ruhával ugyanez: elkezdte méretre szabni

• Szintén hasonló, de ezen kereshet is, ha a varrás által növeli az értékét

יח Földdel ugyanez: elkezdte a gyümölcsseit enni

• Ki kell fizetni a fogyasztást ilyenkor, hiába *dárko láászoto* (ld. 13.)

• Ugyanez bérléskor

יח המוכר קרקע לחבירו ואכל פירותיה

ולאחר זמן נראה לו בה מום

אם רצה להחזיר הקרקע לבעלים

מחזיר כל הפירות שאכל

ואם היה חצר ודר בו

צריך להעלות לו שכר:

יט Későn talált hiba: sajt (romlandó)

• Becsüljék a szakértők, a nyitás előtt eltelt idő alapján, hogy kinek a „térfelén” keletkezett a hiba

יז ראובן שמכר לשמעון (ג') גבינות

ולאחר שלשה ימים פתחם

ומצאם מרוקבות **ריקבון** (גדול)

ישאלו לעושי גבינות

בכמה זמן ראוי לבא ריקבון ועיפוש כזה

אם יאמרו שנעשה הריקבון בבית המוכר

נמצא שהיה מקח טעות

ואם הדבר ספק

המוציא מחבירו עליו הראיה:

יז Későn talált hiba: olaj (nem romlandó)

• Mivel nem romlandó, itt eskük által történik a döntés

• Vagy egyezzenek ki „fájdalomdíjban”

יז ראובן שמכר לשמעון נאד שמן

ולא פתחו אלא סמך על המוכר

שא"ל שהוא טוב

וכשפתחו **מצאו עכור**

ישבע המוכר שנתן לו שמן טוב

כמו שהתנה עמו

Alapszabályok**Hiba részletezése****Sinuj a mum megtalálása előtt****Mire szánták a terméket**

ח Métá máchmát mum: fogatlan

ökör, törékeny arany

ט Ehetetlen tojás

כ Vetőmag, ami nem nő ki

כא Evésre szánt mag – szállítási költségek

כב Elveszett hibás termék

כג Öklelős ökör: vágásra vagy szántásra vették?

ח Métá máchmát mum: fogatlan ökör (*BM 42b*), törékeny arany

- Ha tulajdonostól vette, visszakövetelheti az árát
- Ha közvetítőtől: *Mechábér* szerint heszettel mentesül, *Remo* szerint visszakövetelheti
- (*Remo* lényegében leírja, hogy *psiá* a vevőtől, hogy miért nem ellenőrizte – ennek miért nincs következménye?)
- Ezért hozta az aranynak látszó ólom esetét – itt viszont ha nem hiszi, a kereskedő még eskü által mentesülhet

ואם לא ירצה לישבע
ישבע הלוקח שהתנה עמו
 לתת לו שמן טוב וצלול
 ושזה הוא השמן שנתן לו
ויחזיר לו השמן
או ישומו כמה דמיו פחותים משמן טוב
ואם ירצה הלוקח לקחתו יחזיר לו הפחת:

ח המוכר דבר שיש בו מום שאינו נראה
ואבד המקח מחמת אותו המום
 הרי זה מחזיר את הדמים **כיצד**
 המוכר לחבירו **שור שאין לו טוחנות** (פ' שיניים)
 והניחו הלוקח עם הבקר שלו
 והיה מניח המאכל לפני כולם ואוכלים
 ולא היה יודע שזה אינו אוכל **עד שמת ברעב**
 הרי זה מחזיר לו את הנבלה ויחזיר את הדמים
 וכן כל כיוצא בזה
ואם היה המוכר סרסור
 (פ' קונה ומוכר בהמות בשוק ביום שקונה מוכר רש"י)
 שלוקח מזה ומוכר לזה
 ואינו משהה המקח עמו
 ולא ידע במום זה
הרי הספסר נשבע שבועת היסת
 שלא ידע במום זה ויפטר
מפני שהיה על הלוקח לבדוק השור בפ"ע
 ולהחזירו לו קודם שימות
 ויהיה הספסר מחזירו על הלוקח הראשון
 והואיל ולא עשה כן הוא הפסיד על עצמו:
 הגה **ויש חולקין** וסבירא להו
דאפילו הסרסור צריך לשלם
דאע"ג דהוא נתאנה אין לו להונות אחרים
וה"ה בכל כיוצא בזה (טור והרא"ש) **וכן נ"ל עיקר**
וכ"ש בדבר שלא פשע הקונה כלל
כגון שמכר לו טבעת בחזקת זהב

Alapszabályok**Hiba részletezése****Sinuj a mum megtalálása előtt****Mire szánták a terméket**

ח Mété máchmát mum: fogatlan

ökör, törékeny arany

יט Ehetetlen tojás

כ Vetőmag, ami nem nő ki

כא Evésre szánt mag – szállítási költségek

כב Elveszett hibás termék

כג Öklelős ökör: vágásra vagy szántásra vették?

ואח"כ שברו הלוקח ונמצא בו בדיל

שחייב להחזיר מעותיו

אע"ג שגם המוכר נתאנה בו

ואם אינו מאמינו שנמצא בו בדיל

נשבע שאינו יודע מזה ונפטר

(מרדכי ס"פ המפקיד ופ' הספינה)

ואם קנה הסרסור דבר בחזקת בדיל ומכרו

ואח"כ נודע שהיה בו כסף או זהב

זכה הלוקח שלא זכה בו הסרסור מעולם

הואיל ולא ידע בו (הגהות אשיר"י ומרדכי פ' אלו מציאות)

וע' לקמן סי' רס"ח:

יט Ehetetlen tojás

- Ha már kezdődik benne a csibe, és ehetetlen, elvileg az is *táut*, de nem ez a minhág

יט המוכר **ביצים** לחבירו ונמצאו **מוזרות**

(פ' שהתחיל להתהוות בו צורת **האפרוח**)

שאינם ראויים לאכילה

הוי מקח טעות ומחזיר את הדמים

ועכשיו לא נהגו כן **ומנהג מבטל הלכה:**

כ Vetőmag, ami nem nő ki

- Visszajár a pénz, hacsak nincs más kifogás, pl. a jégeső elverte a földet

כ המוכר לחבירו **זרעוני גנה**

שאינן עצמן של זרעונים נאכל

וזרען **ולא צמחו**

חייב באחריותן ומחזיר לו הדמים שלקח ממנו

שחזקתן לזריעה

והוא שלא צמחו מחמת עצמן

אבל אם לקתה הארץ **בברד** וכיוצא בו

אינו חייב באחריותן

שמה מחמת הברד לא צמחו

וכן כל כיוצא בזה:

כא Evésre szánt mag – szállítási költségek

- Ahogy a vetőmag vetésre, úgy az evőmag evésre áll
- Len: annak ellenére, hogy legtöbbször elvetik, *má-monot*ban nem megyünk a *rov* után (*BB 6:1 / 92a*)

כא מכר לו **זרעים הנאכלים**

כגון חטים ושעורים

וזרען **ולא צמחו**

אינו חייב באחריותן

אפילו היה זרע **פשתן**

Alapszabályok**Hiba részletezése****Sinuj a mum megtalálása előtt****Mire szánták a terméket**

ח׳ Métá máchmát mum: fogatlan

ökör, törékeny arany

ט׳ Ehetetlen tojás

כ׳ Vetőmag, ami nem nő ki

כא׳ Evésre szánt mag – szállítási költségek

כב Elveszett hibás termék**כג** Öklelős ökör: vágásra vagy szántásra vették?

- Száfék - hámosci méchávéro helyzet még lehet, ha még nem fizetett
- Ha megmondta előre, hogy vetni akarja, akkor lehet mekách táut

- Ha tud róla az eladó, hogy exportálják, és hiba van benne, akkor a visszaszállításról is neki kell gondoskodnia
- Ha még a hibáról is tudott, akkor még az odaszállítás költségét is fizetnie kell

כב Elveszett a hibás termék

- A vevőnek kell megtalálnia, hacsaknem a hiba okozta a kárt

שׁוֹב בְּנֵי אָדָם קוֹנִים אוֹתוֹ לְזַרְעָה
הוֹאִיל וְאוֹכְלִים אוֹתוֹ
אִינוּ חַיִּב בְּאַחֲרֵיּוֹת זְרִיעָתוֹ
(מִיֵּהוּ אִם לֹא נָתַן עֵדִיִּן הַמַּעוֹת
י״א דִּיכּוֹל הַלּוֹקַח לּוֹמֵר לְזַרְעָה קְנִיתִי
(טוֹר בְּשֵׁם הַרְמִ״ה) וְעַ׳ לְמַטָּה סַעִיף כ״ג)
וְאִם הוֹדִיעוּ שֶׁהוּא קוֹנֵה לְזַרְעַ
חַיִּב בְּאַחֲרֵיּוֹתוֹ

וְהוּא הַדִּין לְדַבְרִים הַנִּמְכָּרִים לְרַפּוּאָה וְלַצְבִּיעָה
וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה
הַלּוֹקַח מִקַּח מַחְבִּירוֹ
וְהוֹדִיעוּ שֶׁהוּא מוֹלִיכּוֹ לְמַדִּינָה פְּלוֹנִית לְמַכְרוֹ שֶׁם
וְאַחַר שֶׁהוֹלִיכּוֹ לְשֵׁם נִמְצָא בּוֹ מוֹם
אִינוּ יִכּוֹל לּוֹמֵר הַחֲזֵר לִי מִקַּחִי לְכַאֵן
אַלֵּא מַחְזִיר לוֹ הַדְּמִים
וְהַמוֹכֵר מִטְּפֵל לְהַבִּיא מִמַּכְרוֹ אוֹ לְמַכְרוֹ שֶׁם
וְאַפִּילוֹ אֲבָד אוֹ נִגְנַב [אַחֲרֵי שֶׁהוֹדִיעוּ]
הֵרִי הוּא בְּרִשׁוֹת מוֹכֵר
וְאִם הֵיָה הַמוֹכֵר יוֹדֵעַ בְּמַמְכְרוֹ שֶׁהִיָּה בּוֹ מוֹם
חַיִּב בְּהוֹצָאָה שֶׁהוֹצִיא הַלּוֹקַח
לְהוֹלִיךְ אוֹתוֹ לְמַקּוֹם פְּלוֹנִי
וְאִם לֹא הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהִיָּה בּוֹ מוֹם
פְּטוֹר מִהוֹצָאת הַהוֹלְכָה
וְאִינוּ חַיִּב אֲלֵּא בְּהוֹצָאת הַחֲזָרָה
וְאִם לֹא הוֹדִיעַ לְמוֹכֵר
שֶׁמוֹלִיכּוֹ לְמַדִּינָה אַחֲרָת
וְהוֹלִיכּוֹ וְנִמְצָא בּוֹ שֶׁם מוֹם
הֵרִי זֶה בְּרִשׁוֹת לּוֹקַח
עַד שִׁיחְזִיר הַמַּקַּח בְּמוֹמוֹ לְמוֹכֵר:

כב הַלּוֹקַח מִקַּח וְנִמְצָא בּוֹ מוֹם
וְאַח״כ אֲבָד אוֹ נִגְנַב
הֵרִי הוּא בְּרִשׁוֹת הַלּוֹקַח
עַד שִׁיחְזִיר הַמַּקַּח לְמוֹכֵר

Alapszabályok
Hiba részletezése
Sinuj a mum megtalálása előtt
Mire szánták a terméket
 ח׳ Mété máchmát mum: fogatlan

ökör, törékeny arany
 ט׳ Ehetetlen tojás
 כ׳ Vetőmag, ami nem nő ki
 כא׳ Evésre szánt mag – szállítási költségek

כב Elveszett hibás termék
כג Öklelős ökör: vágásra vagy szántásra vették?

ואם התליע או נפסד מחמת המום

הרי זה ברשות מוכר

ואם היה לו להודיע למוכר ולא הודיעו

הרי זה ברשות לוקח:

כג Öklelős ökör: vágásra vagy szántásra vették?

- A vevő rovja számít, de az általános rov nem (más mire szokta venni általában - BB 92b, előző folytatása)
 - Ha ő néha erre, néha arra, akkor a *dámim mochichin* is számít
- *Hámoci méchávéro* két irányba: ha a vevő még nem fizetett
- *Remo*: pénzben köteles visszaadni, nem választhat földet helyette

כג המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן

אם אין להוכיח אם קנאו לחרישה או לשחיטה

כגון שהוא אדם שהוא קונה לזה ולזה

וגם אין הוכחה בדמים

כגון שנתייקר הבשר בדמי שור לחרישה

אינו מקח טעות שיכול לומר לשחיטה מכרתיו

אע"פ שהרוב קונים לחרישה

ולא אזלינן בתר רובא להוציא מיד המוכר

אבל אם עדיין המעות ביד הלוקח

לא מבעיא אם רובם קונים לחרישה

אלא אפילו כי הדדי נינהו

המוציא מחבירו עליו הראיה

ואם הלוקח אינו רגיל לקנות אלא לחרישה

והמוכר מכירו

הרי זה מקח טעות

ואם אינו רגיל לקנות אלא לשחיטה

מסתמא לשחיטה קנאו

ואם הוא רגיל לקנות לשחיטה ולחרישה

אם יש הוכחה בדמים

אם נתן דמי שור לחרישה

אומרים לחרישה קנאו

והוי מקח טעות

ואם נתן דמי שור לשחיטה

אומרים לשחיטה קנאו:

הגה כל מקום דהוי מקח טעות

וצריך להחזיר לו דמיו ואית ליה זוזי

צריך ליתן לו מעות

דהוי כבעל חוב (נ"י ריש פ' המוכר פירות)

ודלא כ"א דיכול ליתן לו קרקע

(תשובת מיימוני דמשפטים ס' י"ג):

Kérdések

1. A lenmagot némelyek elvetik, némelyek megeszik. Mi a din, ha elveti és nem nő ki?
2. Milyen esetben lehetséges akármilyen kis eltérés esetén is reklamálni a mértékért?
3. Ha több pénzt kaptunk, mint amire számítottunk, mikor feltételezhetjük, hogy ajándék?
4. Mikor adhatja vissza a terméket mum miatt és mikor nem (alapesetben)?
5. Kérheti-e az eladó vagy a vevő, hogy a mum pénzbeli értékét térítsék meg?
6. Mi számít lakás vásárlásakor mekách táutnak?
7. Mit tehet a vevő, ha az eladó ki akarja kötni: nem reklamálhatsz mum miatt?
8. Mi a helyzet ha nikár és nem nikár mumokat is említett az eladó?
9. Mi számít mumnak a szolgánál?
10. Mikor lehet mekách táut a tréfli vágású állat?
11. Mikor lehet a szirchá táut?
12. Mikor kell kifizetnie, ha a visszaadott hibás terméken újabb hibát ejtett?
13. Mi a teendő, ha már elkezdte varrni a textilt, amikor hibát talált benne?
14. Mi a teendő, ha már lakott a lakásban, amikor hibát talált benne?
15. Mi a helyzet, ha romlott ételt nyit ki, ami már nála volt néhány napja?
16. Mikor és hogyan rendezhető egy mekách táut-ügy esküvel?
17. Ki szerint és mikor nem követelhető vissza a fogatlanságába belehalt marha vételára?
18. Visszaadható-e az ehetetlen tojás?
19. Ha elveszett a hibás termék, mikor köteles az eladó megtalálni?
20. Hogyan lehetséges az, hogy a vevő még nem fizetett, és nem is kell neki (pedig nincs egyértelmű mekách táut)?
21. Mikor van dámim mochichin? Mikor megyünk mámonotban a rov után?

Válaszok

1. Ha vetőmag nem nő ki, mekách táut, ha evő, akkor nem. Mivel van, aki a lent megeszi, és nem mondta külön, ezért nem jogosult kártérítésre. (CM 232:20-21)
2. Például ha 100 diót vett, de csak 99-et kapott (elvileg akár több év után is). (CM 232:1)
3. Bikdé sehádáát toe – ha annyira sok, hogy az már nem lehet tévedés. (CM 232:2)
4. Akár több év után is visszaadhatja (mekách táut), kivéve, ha már elkezdte használni (mechilá). (CM 232:3)
5. Csak akkor működik, ha mindketten megállapodnak benne – ha bármelyiknek nem jó, bitul mekách. (CM 232:4)
6. **Ros** szerint ha kárt tettek benne, a helyreállítási költség is levonható (vagyis a vevőnek kell helyreállítania). **Remo** szerint ha magában a házban van probléma, az elég a mekách táuthoz. (CM 232:5)
7. Elfogadhatja nyugodtan, mert érvénytelen feltétel. Vagy be kell mutatnia, vagy legalább konkrét összeget kell mondania. (CM 232:7)
8. Ha a nikár valójában nincs ott, akkor az olyan mintha a többit sem említette volna (csak lehásbiách dááto). (CM 232:8)
9. Az, hogy bűnözik, gonosz vagy csúnya, nem, mert a szolgálókról minden rosszat felteszünk. Csak az, ami a munkájában akadályozza (betegség), vagy nem tud ételt készíteni, mert nem eléggé "gusztusos". (CM 232:10)
10. Akkor, ha például tút talál a gyomrában, ami bizonyíthatóan adásvétel előtt került oda (pl. heg). (CM 232:11)
11. Mechábér alapvéleménye szerint az, ill. Remo vége is úgy másmá (mivel a szirchá száfék-típusú. Ellenvélemény a Tur: dávár mácu). (CM 232:12)
12. Alapesetben akkor, ha nem normális (derech) ezt a hibát ejtenie. (CM 232:13)
13. Visszaadhatja, ahogy van, ill. ha jobbá tette, még ki is számlázhatja. (CM 232:14)
14. Ki kell fizetnie a lelakott időt. (CM 232:15)
15. Ha biztosan tudható, hogy az az idő kevés volt ennyi romláshoz, visszakaphatja az árát. (CM 232:16)
16. Ha tiszta olajat vett, és később nem találta tisztának, az eladó is mentesülhet eskü által – ha nem akar, a vevő kaphatja a pénzét eskü által. Vagy megegyezhetnek kártérítésben. (CM 232:17)
17. Mechábér szerint a szárszur heszettel mentesül. Remo szerint neki is fizetnie kell. (CM 232:18)
18. Elvileg igen, de a minhág ma gyakorlatilag nem ez. (CM 232:19)
19. Ha az elveszés (vagy bármilyen káreset) a termék hibájából fakad. (CM 232:22)
20. Ha kb. fele-fele arányban szokott a vevő chárisára-áchilára venni állatot, és öklelős volt (csak áchilára alkalmas). (CM 232:23)
21. A rov után megyünk, ha az adott vevő a rov szerint sechitára veszi és nem áchilára. Ha nincs rov, akkor lehet dámim mochichin. (CM 232:23)